

Toespraak Dodenherdenking Steenberg 4 mei 2020

“Vrijheid blijheid. Ik ben vrij. Ik ren overal naartoe”.

Met deze woorden begon ik een half jaar geleden – hier op deze zelfde plek – mijn toespraak bij de doorkomst van de “Liberation-Tour” en kon niemand bevroeden wat er boven ons hoofd hing.

“Vrijheid blijheid. Ik ben vrij. Ik ren overal naartoe”.

Het zijn de woorden die te lezen zijn op ons klaprozenviaduct, dat toen een week daarna officieel werd onthuld, in bijzijn van de nazaten van onze Canadese bevrijders. Ook toen hadden we nog geen idee wat ons te wachten stond en konden we met elkaar - vrijuit en uitgebreid - stilstaan bij 75 jaar vrijheid. Door de slachtoffers met alle eerbied te herdenken en de vrijheid die we aan hen te danken hebben met elkaar te vieren.

Gelukkig hebben we dat - massaal - gedaan, waardoor er een hernieuwd gevoel van saamhorigheid in onze samenleving is ontstaan, dat we juist nu zo hard nodig hebben.

Het waren de hoogtepunten van alle geslaagde evenementen die afgelopen najaar plaatsvonden om “75 jaar vrijheid” te vieren en te herdenken; Bij de afsluiting hiervan tijdens de Nationale Herdenking vandaag op 4 mei en Bevrijdingsdag morgen op 5 mei, is wat tot voor kort onmogelijk werd geacht werkelijkheid geworden.

De uitbraak van het Covid-19-virus en de maatregelen die genomen zijn om dit onheilbrengende virus te beteugelen, maken dat er andere manieren zijn gezocht om te herdenken en te vieren. Zijn we niet meer vrij om overal naartoe te rennen...

Het maakbare leven - in ons vrije en welvarende deel van de wereld normaal het hoogste ideaal - is in korte tijd een niet te vergeten achterhaalde werkelijkheid geworden. Onze toekomst is ons even ontglipt en is van het een op het andere moment geworden tot wat hij is; “een onzekere factor”.

Juist nu ervaren we des te meer wat de beknotting van onze vrijheid met zich mee brengt en hoe we daarmee om moeten gaan; door vertrouwen in elkaar te hebben en vol te houden. Zonder dit vertrouwen is er namelijk géén vrede. Zonder vrede is er géén vrijheid. Vrijheid is namelijk géén gegeven.

Vrijheid is een werkwoord. U en ik zullen ons keer op keer moeten bezinnen op die vrijheid. Want velen kwamen op voor onze vrijheid. Zij betaalden dat soms met het hoogste offer, hun leven. Laten we dat nooit vergeten! Herdenken en vieren doe je bij voorkeur samen en het liefst met familie, vrienden, je kameraden of met veteranen onder elkaar.

Het zijn de momenten dat je familieleden, vrienden en je “maten” herdenkt die niet meer onder ons zijn, en de momenten dat je de blijdschap wilt delen hoe we in vrijheid leven, het liefs met degenen die weten wat je hebt doorgemaakt. Die weten hoe het is om op te komen voor de vrijheden en de rechten die ons zo dierbaar zijn.

De afgelopen twee maanden hebben - voor ons gevoel - al bijna “een eeuwigheid” geduurd. De meesten van ons kunnen zich dan ook onmogelijk voorstellen hoe het in de Tweede Wereldoorlog moet zijn geweest om vijf jaar lang te moeten leven onder een streng regiem, met alle beperkingen van dien. De meesten van ons kunnen zich, gelukkig, ook geen voorstelling maken bij de ontberingen van uitgezonden militairen, die zich sindsdien – met gevaar of zelfs verlies van eigen leven – hebben ingezet voor de wereldvrede, die helaas nog altijd een utopie is.

Zelfs nu we wereldwijd met een - onzichtbare en genadeloze – gemeenschappelijke vijand zijn geconfronteerd, zijn er helaas nog altijd oorlogen en is er nog altijd haat. Worden er nog steeds meningsverschillen uitgevochten die hun oorsprong vinden in afkomst, geaardheid of religie. Ik ben me ervan bewust dat iedere vergelijking mank loopt, maar toch eigenlijk ook weer niet, want; Beschermen wat ons dierbaar is, betekent nu, vandaag de dag, vooral dat we ervoor helpen zorgen dat het dagelijks leven doorgaat en we daarbij extra aandacht geven aan de kwetsbaren in onze samenleving.

Met veel creativiteit, aanpassingsvermogen, vastberadenheid en betrouwbaarheid als kracht, helpen we elkaar waar we kunnen om onze vrijheden terug te krijgen en het beste te laten zien van onszelf voor het grote geheel.

Net als in oorlogen en conflicten vallen er helaas ook in deze crisis slachtoffers, ook in onze directe omgeving! Moeten we soms onder mensonterende omstandigheden afscheid nemen van dierbaren, en staan we grotendeels machteloos. Hierbij blijken we samen gelukkig in staat om de juiste keuzes te maken en de regels op te volgen die onze verworven en zo gekoesterde vrijheden tijdelijk indammen. Zien we kansen om elkaar door deze zware tijd heen te helpen en elkaar terzijde te staan, met raad en daad.

Daarbij mogen we trots zijn op onze gemeenschap, waaruit nieuwe helden zijn opgestaan, die zichzelf géén helden vinden, omdat ze zoals ze zelf zeggen “gewoon” hun werk doen of zich “gewoon” vrijwillig in de frontlinie begeven. Deze bescheidenheid is volgens mij juist al decennialang kenmerkend voor een held. Met deze helden-instelling kun je het verschil maken, in tijden van oorlog en crisis, maar ook straks als we weer vrij zijn om alles te doen en te laten wat we willen.

Niemand van ons kan in de toekomst kijken, maar diep van binnen voelen we allemaal wel dat het nooit meer hetzelfde zal zijn en dat we de regie op ons leven even zijn kwijtgeraakt. Er is een nieuwe werkelijkheid ontstaan, die tot andere overwegingen zal leiden.

We mogen ons hierbij gelukkig prijzen dat we wonen in een land, waar ondanks meningsverschillen altijd de bereidheid bestaat om elkaar te blijven vinden. Een

gemeenschap waar “vriend en vijand” het eens kunnen worden en allianties sluiten in het algemeen belang, zoals in het verleden - 75 jaar geleden - ook allianties werden gesmeed om ons te bevrijden van de bezetter.

Steenbergen is een gemeente waar gemeenschapszin en saamhorigheid de boventoon voeren, zeker als het er écht op aan komt. Waar mensen hun hart laten spreken en 1,5 meter tussenruimte géén wig drijft in de ultieme betekenis van het woord “Samen-leven”! Waar we zodoende altijd schouder aan schouder staan, elkaar symbolisch de hand blijven reiken, en waarbij de vrijheid van de één nooit ten koste mag gaan van de gezondheid van de ander!

Vanavond hebben we, zoals gebruikelijk bij de Nationale Dodenherdenking, twee minuten van stilte in acht genomen. Ter nagedachtenis aan iedereen die wij in het hier en nu moeten missen. Twee minuten stilte in een maatschappij die in hoge mate letterlijk even “stil” is gevallen! Herdenken zoals vanavond, 75 jaar na de bevrijding van ons land, schept ook juist nu een bijzondere band tussen mensen, groepen en generaties. Het met elkaar delen van het verdriet om “het gemis” werkt hierbij louterend en troostend.

Het maakt eens te meer duidelijk dat we niet alleen staan. Dat we niet de enigen zijn die de herinnering aan slachtoffers van oorlogsgeweld levend houden en eer willen betonen aan zij die omgekomen zijn om wie ze waren, om wat zij hebben betekend!

Als uw burgemeester heb ik er alle vertrouwen in dat we ook deze crisis samen het hoofd gaan bieden, maar daarbij nooit zullen vergeten wat ons 75 jaar geleden is overkomen. Zoals we ook nooit zullen vergeten dat juist verdraagzaamheid en vertrouwen de ultieme sleutelwoorden zijn om tweespalt en oorlogen in de kiem te smoren.

Laten we blijven herhalen wat decennia geleden al werd gezegd; Oorlog, bezetting, onderdrukking of vrijheidsbeperkingin welke vorm dan ook! Nee....., dat nooit meer!

Burgemeester Ruud van den Belt